



zwerfvuil/probleem/ok

## Zwerfvuil, een probleem?

### Doelen

Kinderen

- onderzoeken zwerfafval op de speelplaats of een openbare ruimte
- verkennen het begrip zwerfvuil
- verkennen hun eigen gevoel tov zwerfvuil

### Materiaal

- o verhaal 'De schat' en bijhorende afbeelding geprint
- o de poppenkastfiguren van Gloop & Teo:
  - ✓ papieren figuren gratis downloadbaar van <http://djapo.be/wie-zijn-gloop-teo-poppenkast/>
  - ✓ handpoppen, te koop op <http://djapo.be/gloop-en-teo/>
- o de Gloop & Teo-pictogram 'Plastic afval', 'Zorg voor de planten' en 'Zorg voor de dieren' gratis te downloaden in kleur en in zwart-wit-versie op <http://djapo.be/gloop-teo-pictogrammen/> of een gedrukte set te koop op <https://djapo.be/gloop-teo-pictogrammen/>

### Voor je begint

- o Volgende activiteit is opgebouwd rond de figuren Gloop & Teo.
- Als de kinderen Gloop & Teo nog niet kennen, kan je hen laten kennis maken a.d.h.v.:
  - de klasactiviteit. Starten met Gloop & Teo op <https://djapo.be/klasactiviteiten/>
  - ander online Gloop & Teo-materiaal: <https://djapo.be/gloop-en-teo/>
- o Print de pictogrammen 'Plastic afval', 'Zorg voor de planten' en 'Zorg voor de dieren', te vinden op <https://djapo.be/gloop-teo-pictogrammen/>, of koop de pictogrammen-set aan.
- o Print de poppenkastfiguren of koop de handpoppen van Gloop & Teo aan.
- o Print het verhaal 'De schat' en bijhorende afbeelding.

### Stap 1: Een verhaal ...

Lees het verhaal 'De schat' voor.



Introduceer Gloop & Teo in de groep aan de hand van de papieren poppetjes (downloaden van <https://djapo.be/wie-zijn-gloop-teo-poppenkast/>) of de handpoppen (te koop op <https://djapo.be/handpoppen-gloop-teo/>).

### Stap 2: Het verhaal ontrafeld

Bespreek het verhaal:

- o Wat vinden Gloop en Teo in de tuin?
- o Zien ze onmiddellijk wat de schat precies is?
- o Waar is het koekendoosje van gemaakt? (plastic)
- o Wat zou er in het doosje zitten?
- o Wat is een 'schat'?
- o Heb jij al eens een schat gevonden? Vertel.
- o Hoe komt die schat daar?
- o Is het makkelijk om een schat te vinden?
- o ...

Gebruik Gloop & Teo steeds om de opdrachten te geven die de kinderen aanzetten

- o tot duurzame handelingen of om de natuur te ontdekken
- o om op onderzoek te gaan rond thema's die gaan over de zorg voor mens en natuur
- o om een kritische vraag te stellen die aanzet om na te denken over de zorg voor mens en natuur.

### Stap 3: Zwerfvuil op de speelplaats\*

Ga samen op zoek naar afval op de speelplaats.

De kinderen verzamelen elk een stuk afval.

Bespreek de vondsten:

- Wat is dit? Waar gebruik je dit voor?
- Hoort dit hier? Zo nee, waar hoort het wel?
- Hoe komt het hier (thuis op speelplaats/op straat)?

Maak een onderscheid tussen afval en gebruiksvoorwerpen en maak er twee hoopjes van.

**Tip:**

Zorg ervoor dat kinderen telkens verantwoordelijk waarom een gevonden voorwerp afval is dan wel 'geen afval/wat je nog kan gebruiken' is. Wat afval is en wat niet hangt immers af van hoe je het bekijkt: soms is iets niet meer bruikbaar voor de ene en perfect bruikbaar voor de andere. Er bestaat met andere woorden geen juist of fout antwoord!

**Opmerkingen \***



- De werkvorm die in deze stap wordt gebruikt, is de werkvorm 'Hoepel in' uit de methode filosoferen van Djapo. In deze werkvorm oefenen de kinderen het verantwoorden van hun keuze.

#### Stap 4: Verkennend gesprek

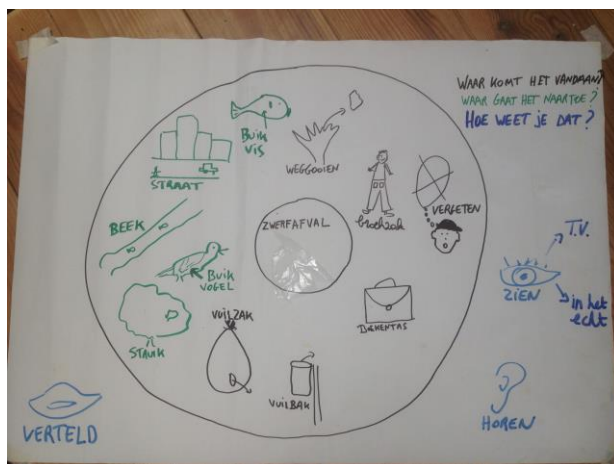
Verken de herkomst van het afval op de speelplaats.

Bespreek:

- Waar komt het afval vandaan? Hoe komt het daar terecht?
- Waar gaat het naartoe?
- Blijft het altijd daar of verdwijnt het ooit? Hoe verdwijnt het?
- Hoe weet je dat?

Noteer alles wat de kinderen zeggen in de Cirkel

Gebruik voor elke vraag een andere kleur stift.



Introduceer het begrip zwerfvuil:

*Soms is afval erg licht en wordt het verplaatst door de wind.*

*Het afval gaat dan zwerven. Daarom noemen we afval dat buiten op de speelplaats, op straat of in de natuur ligt ook zwerfvuil.*

**Tip:**

Hang de Cirkel op in de klas, verwijst ernaar en vul aan indien kinderen nieuwe ideeën hebben.

#### Stap 5: Gloop & Teo reageren

Verzamel in de onthaalkring. Haal Gloop & Teo erbij en laat ze reageren op het gegeven zwerfvuil:

*Oeioeioe! Plastic dat in de natuur rondzwerft... Dat vind ik niet leuk, Teo!*



*Het is niet alleen niet mooi om te zien. Als de dieren ervan eten, dan zit hun buik vol met plastic en hebben ze geen honger meer. Dan worden ze ziek of gaan ze dood.*

De kinderen onderzoeken hun eigen mening over zwerfvuil. Bespreek:

- Wat vind jij van zwerfvuil (op de speelplaats, straat, in de natuur, ....)?
- Wat is het probleem met zwerfvuil?
- Is de schat die Gloop & Teo in de tuin vonden een schat? Waarom wel/niet?
- Kan iets een schat zijn voor jou en afval voor iemand anders? Vertel.
- ...

Tip:

In deze activiteiten maken de kinderen kennis met het fenomeen *zwerfvuil*. Ecologisch gezien is dat een negatief fenomeen. Toch kan ook zwerfvuil als een schat ervaren worden door kinderen.

Stuur daarom niet aan op het zogenaamde ecologisch verantwoorde antwoord, maar stimuleer de kinderen vooral om hun antwoorden te motiveren.

### **Stap 6: Pictogrammen 'Plastic afval', 'Zorgen voor de planten' en 'Zorgen voor de dieren'**

Introduceer de pictogrammen van Gloop & Teo en geef ze een vaste plaats in de klas.





### Stap 7: Actie!

Willen de kinderen graag ideeën bedenken en tot actie overgaan? Bekijk de andere klasactiviteiten rond zwerfvuil.

#### Tip:

Gebruik deze activiteit als aanleiding om de kinderrechten te introduceren.



In deze les gebruik je een **Cirkel**.

De Cirkel is één van de visuele denkinstrumenten die 'Onderwijs Maak Je Samen' heeft ontwikkeld om denken te stimuleren.

De Cirkel helpt kinderen om na te gaan wat je al weet (in de cirkel) en hoe je dat weet (buiten de cirkel).

Bron: Van de Ven, M., (2015), Denkbeelden: praktijkboek voor visuele leerstrategieën (eerste druk), Helmond, Nederland: OMJS.